

ΟΡΟΣΗΜΟ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Προτεινόμενα Θέματα

Ιστορία Ανθρωπιστικών Σπουδών

4-6-2019

ΟΜΑΔΑ Α

A1. Να αποδώσετε με συντομία το περιεχόμενο των πιο κάτω ιστορικών όρων: Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής (1923), Συνθήκη Σεβρών (Αύγουστος 1920), Αγροτική μεταρρύθμιση.

A2. Να προσδιορίσετε, αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι Σωστό ή Λάθος:

- α. Μετά τη διάλυση της ΕΑΠ, το 1930, τα χρέη των αγροτών προσφύγων ανέλαβε να εισπράξει η Εθνική Τράπεζα.
- β. Η αστική στέγαση των προσφύγων που κατέφυγαν στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή (1922) συνάντησε περισσότερα εμπόδια από την αγροτική.
- γ. Η κινητικότητα των προσφύγων, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια μετά την άφιξή τους στην Ελλάδα, υπήρξε μεγάλη.
- δ. Με τη συνθήκη του ΚιουτσούκΚαϊναρτζή (1774) μεταξύ της Ρωσίας και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, τα χριστιανικά – ελληνικά- πλοία προστατεύονταν από τη ρωσική ισχύ και έτσι ευνοήθηκε η ραγδαία ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.
- ε. Μετά την ήττα της Ελλάδας στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, η Ελλάδα υποχρεώθηκε να καταβάλει πολεμική αποζημίωση στην Οθωμανική αυτοκρατορία ύψους 95.000.000 δραχμών.

Β. Ερωτήσεις ανάπτυξης:

B1. Να αναφερθείτε: α. στη σημασία των πρώτων προσφυγικών μετακινήσεων κατά το 19^ο και β. στους λόγους που οι πρώτες απογραφές των προσφύγων που κατέφυγαν στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή δεν αποδίδουν την πραγματικότητα.

B2. Να αναφερθείτε στη σημασία των Βαλκανικών πολέμων α. στην οικονομία της Ελλάδας του 20^{ου} αιώνα και β. για την οριστική λύση του κρητικού ζητήματος.

ΟΜΑΔΑ Β

Γ1. Με βάση τα στοιχεία του πίνακα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην εξέλιξη της έκτασης και του πληθυσμού της Ελλάδας σε συνάρτηση με τις οικονομικές συνθήκες από την ανεξαρτητοποίηση της χώρας μέχρι και τις παραμονές του Β' παγκοσμίου πολέμου.

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (σε τετρ. χλμ)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1838	47.516	752.000
1851	47.516	1.015.000
1871	50.211	1.480.000
1881	63.606	2.004.000
1901	63.211	2.521.000
1911	63.211	2.701.000
1914	120.000	4.818.000
1920	150.833	5.531.000
1928	130.199	6.205.000
1936	130.199	7.050.000

Πίνακας: εξέλιξη της έκτασης και του πληθυσμού της Ελλάδας (1838-1936)

Γ2. Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στα αποτελέσματα της επανάστασης στο Θέρισο καθώς και στην περίοδο της Αρμοστείας το Αλέξανδρου Ζαΐμη;

Η προοπτική της τοιαύτης εξελίξεως, ως απεδείχθη, είχαν αποτελέσει διά την επαναστατικήν ηγεσίαν το αντικείμενον σταθερού προσανατολισμού. Μετά δε τον τερματισμόν του ενόπλου αγώνος, ο Βενιζέλος δεν είχε παύσει να επιζητή την αντικατάστασιν του πρίγκιπος Γεωργίου δι' ενός των Αθηναίων πολιτικών, του Δραγούμη, κατά προτίμησιν, ή του Ζαΐμη. Όταν κατά ταύτα, περί τα τέλη Ιουλίου, η τοιαύτη λύσις ευρίσκετο ήδη εγγύς, ήτο δυνατόν ο Κρής ηγέτης να μη αποβλέψη, πρώτος αυτός, εις την ασφαλεστέραν επιβολήν της; Η επιστολή, την οποίαν απηύθυνε περί τας αρχάς Αυγούστου προς τον Γ. Θεοτόκη, δεν επιτρέπει σοβαράς αμφιβολίας. Δι' αυτής, αφού ανεφέρετο εις πρόσφατον συνομιλίαν του με τον Howard, ο οποίος και τον είχε διαβεβαιώσει ότι ουδέποτε ετέθη θέμα αντικαταστάσεως του Έλληνος πρίγκιπος δια ξένου, κατέληγε: «Μόνο αν σταλή εις των εν Ελλάδι επιφανών πολιτικών ανδρών ως αρχηγός της εκτελεστικής εξουσίας, θα γίνει δυνατόν να εφαρμοσθή το σύνταγμα και να εργασθή συντόνως ο κρητικός λαός άνευ εσωτερικών κλονισμών, όπως μίαν ώραν ταχύτερον πληρώση τους όρους, υπό τους οποίους αι Δυνάμεις υπεσχέθησαν την απομάκρυνσιν των διεθνών στρατευμάτων. Της απομακρύνσεως δε ταύτης επερχομένης θ'

αρθή από του μέσου το μεγαλύτερον μέρος των προσκομμάτων, όσα εππροσθούν σήμερον εις την πραγματοποιήσιν της ενώσεως».

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής (σχ.βιβλίο σελ.152): Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης της Λοζάνης ιδρύθηκε η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Την αποτελούσαν έντεκα μέλη (τέσσερις Έλληνες, τέσσερις Τούρκοι και τρία μέλη – πολίτες ουδέτερων κατά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο) με αρμοδιότητα τον καθορισμό του τρόπου μεταναστεύσεως των πληθυσμών και της εκτίμησης της ακίνητης περιουσίας των ανταλλαζόμενων.

Συνθήκη των Σεβρών (σχ.βιβλίο σελ.96 και σελ.144): Η συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1910) αποτέλεσε τη μεγαλύτερη διπλωματική επιτυχία της Ελλάδας και δικαίωσε την τολμηρή πολιτική του Βενιζέλου. Η μικρή Ελλάδα των παραμονών των Βαλκανικών πολέμων γίνεται με την υπογραφή της Συνθήκης «η Ελλάδα των δύο Ηπείρων και των πέντε θαλασσών». Το όραμα της Μεγάλης Ιδέας φαίνεται να γίνεται απτή πραγματικότητα.

(Ο ορισμός συμπληρώνεται από το Γ' κεφάλαιο) Τον Ιούλιο του 1920 υπογράφηκε η Συνθήκη των Σεβρών, που μεταξύ άλλων όριζε ότι η περιοχή της Σμύρνης θα βρισκόταν υπό ελληνική διοίκηση και κατοχή για πέντε χρόνια. Έστερα από την περίοδο αυτή θα μπορούσαν οι κάτοικοι με δημοψήφισμα να αποφασίζουν την προσάρτηση της περιοχής στην Ελλάδα.

Αγροτική μεταρρύθμιση (σχ. βιβλίο σελ.42): Την περίοδο της Βιομηχανικής Επανάστασης, η Ευρώπη βρισκόταν ήδη ανάμεσα στις χώρες, που συνοπτικά ονομάστηκαν «δυτικός κόσμος», ενώ η Ελλάδα βάδιζε με αργούς ρυθμούς, «μεσογειακούς», προς την ίδια κατεύθυνση. Καθώς η κατοχή γης έπαυε προοδευτικά να είναι πηγή εξουσίας και κοινωνικού- ταξικού- κύρους, άνοιξαν οι δρόμοι για την αγροτική μεταρρύθμιση. Την κατάργηση δηλαδή των μεγάλων ιδιοκτησιών και την κατάτμηση των αξιοποιήσιμων εδαφών σε μικρές παραγωγικές μονάδες οικογενειακού χαρακτήρα, που ανταποκρίνονταν καλύτερα στις νέες παραγωγικές και κοινωνικές συνθήκες.

A2. 1) Λάθος, 2) Λάθος, 3)Σωστό, 4)Σωστό, 5)Λάθος

B. Ερωτήσεις ανάπτυξης:

B1α) «Για τις προσφυγικές...ελληνικού κράτους σχ. βιβλίο σελ.116.

B1β) «Οι πρώτες απογραφές...είχαν ζήσει» σχ. βιβλίο σελ.146-148

B2α) «Το κόστος των Βαλκανικών πολέμων...Α' Παγκόσμιος» σχ.βιβλίο σελ.49

B2β) «Η ευτυχής για την Ελλάδα...έτη αγωνίας» σχ.βιβλίο σελ.220

Γ1. Από το 1838 έως το 1936 παρατηρούνται αυξομειώσεις στην έκταση και τον πληθυσμό του ελληνικού κράτους που είναι αποτέλεσμα πολλών και διαφορετικών παραγόντων. Το 1838 η έκταση της Ελλάδας είναι 47.516 τετρ. χλμ. και ο πληθυσμός της είναι 752.000, δεδομένα που εξηγούνται από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου σελ. 11-13 «Η Ελλάδα δεν ήταν μόνο...πενιχρά». Το 1851, παρόλο που η έκταση παραμένει σε σχέση με το 1838 η ίδια, παρατηρείται μια αύξηση στον πληθυσμό, η οποία οφείλεται, όπως άλλωστε και στις επόμενες δεκαετίες, σε φυσιολογική δημογραφική αύξηση. Επίσης από το 1838 έως το 1851 υπάρχει προσφυγικό ρεύμα από τις

αλύτρωτες περιοχές (πρόσφυγες στην οθωνική περίοδο). Το 1871 η έκταση και ο πληθυσμός της χώρας έχουν ήδη αυξηθεί με την ενσωμάτωση στο ελληνικό κράτος των Ιονίων νήσων (1864). Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ναυτικός αποκλεισμός από τους Αγγλογάλλους, το 1854, στη διάρκεια του Κριμαϊκού Πολέμου, προκάλεσε πείνα, αρρώστια και ανθρώπινες απώλειες. Το 1881, λόγω της προσάρτησης της Θεσσαλίας και της Άρτας, εμφανίζεται αύξηση της έκτασης και του πληθυσμού.

Το 1901 υπάρχει μια μικρή μείωση της έκτασης εξαιτίας του ατυχούς ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897. Την ίδια περίοδο ο πληθυσμός αυξάνεται μεταξύ άλλων και λόγω του προσφυγικού που προκαλεί ο πόλεμος. Το 1911 η έκταση παραμένει η ίδια. Παρατηρείται αύξηση του πληθυσμού, η οποία δεν είναι η αναμενόμενη, εξαιτίας της μετανάστευσης που προκάλεσε η σταφιδική κρίση. Το 1914 η έκταση και ο πληθυσμός της χώρας περίπου διπλασιάζονται, μετά τους Βαλκανικούς πολέμους το 1912-1913. Με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου, η Ελλάδα προσαρτά την Ήπειρο, το μεγαλύτερο τμήμα της Μακεδονίας, τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και την Κρήτη. Στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου πολέμου (1914-1918) παρατηρείται προσφυγικό ρεύμα προς την Ελλάδα κυρίως από τα μικρασιατικά παράλια και την ανατολική Θράκη. Το 1920 παρατηρείται η μεγαλύτερη εδαφική διεύρυνση των συνόρων. Αυτή οφείλεται στην προσάρτηση της Δυτικής Θράκης που περιεχόταν στη συνθήκη του Νεϊγύ, αλλά και εξαιτίας της συνθήκης των Σεβρών (10.08.1920) με την οποία η Ελλάδα ενσωμάτωσε το μεγαλύτερο τμήμα της Ανατολικής Θράκης, την Ίμβρο και την Τένεδο και της ανατέθηκε για πέντε χρόνια η προσωρινή κατοχή και διοίκηση της Σμύρνης. Κατά συνέπεια υπάρχει και αύξηση του πληθυσμού. Το 1928 παρατηρείται μείωση της έκτασης. Μετά τη μικρασιατική καταστροφή και τη συνθήκη της Λοζάνης (24 Ιουλίου 1923), η Ελλάδα έχασε ό,τι κέρδισε με τη συνθήκη των Σεβρών. Την ίδια περίοδο όμως, εμφανίζεται σημαντική αύξηση του πληθυσμού, η οποία οφείλεται στην άφιξη των προσφύγων μετά τη μικρασιατική καταστροφή και μετά την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών (1923-1928) που προέβλεπε η συνθήκη της Λοζάνης.

Γ2. Μετά τη συμφωνία των Μεγάλων Δυνάμεων και του Βενιζέλου στις 2 Νοεμβρίου 1905, οι επαναστάτες του Θερίσου κατέθεσαν τα όπλα. Έτσι η επανάσταση του Θερίσου έληξε και στην Κρήτη ξεκινά μια νέα περίοδος δημιουργίας και αναδιοργάνωσης. Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις το κίνημα του Θερίσου δεν πέτυχε πλήρως τους στόχους του....ιδιότυπη ελληνική επαρχία» σελ. 215-216 σχολ. βιβλίου.

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνονται από τις πληροφορίες του παραθέματος, σύμφωνα με τις οποίες ο Ελ. Βενιζέλος μετά τον τερματισμό της επανάστασης του Θερίσου ζητούσε επανειλημμένα την αντικατάσταση του Υπατου Αρμοστή-πρίγκιπα Γεωργίου από έναν Αθηναίο πολιτικό, τον Δραγούμη ή τον Ζαΐμη. Σε μια επιστολή του ο Βενιζέλος, που έστειλε στον Γ. Θεοτόκη (τέλη Αυγούστου), αναφέρει ότι ο Howard τον διαβεβαίωσε ότι δεν έχει τεθεί ζήτημα αντικατάστασης του Υπατου Αρμοστή από άλλο ξένο. Επίσης, στην ίδια επιστολή ο Βενιζέλος αναφέρει ότι μόνο αν ο Υπάτος Αρμοστής αντικατασταθεί από κάποιον Έλληνα πολιτικό και αφού αναλάβει την εκτελεστική εξουσία του νησιού, μόνο τότε θα εφαρμοστεί το Σύνταγμα της Κρητικής

Πολιτείας, χωρίς να υπάρχουν εσωτερικές αναταραχές και έτσι θα αποχωρήσουν τελικά τα στρατεύματα των Μεγάλων Δυνάμεων από το νησί, όπως έχουν υποσχεθεί οι Μεγάλες Δυνάμεις. Απώτερος, βέβαια, στόχος του Βενιζέλου, μετά την αποχώρηση των διεθνών στρατευμάτων, θα είναι η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.

Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις μετά τις εξελίξεις αυτές ο Πρίγκιπας Γεώργιος...επίλυσης» σελ. 216 σχολ. βιβλίου.

« Ο Αλέξανδρος Ζαΐμης... Κρητικού Ζητήματος» σελ.216 σχολ. βιβλίου.

ΟΡΟΣΗΜΟ